

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УНІВЕРСИТЕТ БАНКІВСЬКОЇ СПРАВИ»**

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Голова Приймальної комісії
ДВНЗ «Університет банківської справи»**

_____ Т.С. Смовженко
29 березня 2016 року

ПРОГРАМА
фахового тестування
для конкурсного відбору вступників
до ДВНЗ «Університет банківської справи»
для здобуття освітнього ступеня магістра
за спеціальністю 073 «Менеджмент»
(спеціалізації «Бізнес-адміністрування»,
«Управління фінансово-економічною безпекою»)
на денну форму навчання

Київ 2016

Укладачі:

Ізюмцева Н.В., к.е.н., доцент кафедри менеджменту та бізнесу Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»;

Азаренкова Г.М., д.е.н., професор кафедри фінансів та фінансово-економічної безпеки Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи»;

Соболева О.П., к.е.н., доцент кафедри економічної теорії Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи».

Рецензент:

Жилінська Оксана Іванівна к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту інноваційної та інвестиційної діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Розглянуто та ухвалено на засіданні кафедри менеджменту та бізнесу Харківського навчально-наукового інституту ДВНЗ «Університет банківської справи» 29 лютого 2016 року (протокол № 7).

Розглянуто та погоджено на засіданні навчально-методичної ради ДВНЗ «Університет банківської справи» 22 березня 2016 року (протокол № 6).

Розглянуто та погоджено на засіданні Приймальної комісії ДВНЗ «Університет банківської справи» 29 березня 2016 року (протокол № 6).

ЗМІСТ

Вступ

Модуль 1. Економічна теорія

- 1.1. Економіка як наука.
- 1.2. Економічні потреби і виробничі ресурси.
- 1.3. Товарне виробництво та грошовий обіг.
- 1.4. Мікроекономічна теорія попиту і пропозиції.
- 1.5. Мікроекономічна модель підприємства і витрати виробництва.
- 1.6. Ринки факторів виробництва.
- 1.7. Макроекономічна динаміка та економічний розвиток.
- 1.8. Макроекономічна політика.
- 1.9. Безробіття та інфляція як наслідки порушення загальної економічної рівноваги.
- 1.10. Світова економіка.

Модуль 2. Економіка підприємства

- 2.1. Теорія підприємств і основи підприємництва.
- 2.2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми.
- 2.3. Структура та управління підприємством.
- 2.4. Планування діяльності підприємства.
- 2.5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці.
- 2.6. Капітал підприємства.
- 2.7. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства.

Модуль 3. Основи менеджменту

- 5.1. Сутність менеджменту та роль менеджера в організації .
- 5.2. Функція планування в системі менеджменту.
- 5.3. Функція організації в системі менеджменту.
- 5.4. Функція мотивації в системі менеджменту.
- 5.5. Функція контролю в системі менеджменту.

Рекомендована література

ВСТУП

Програма вступного іспиту охоплює коло питань, які в сукупності характеризують вимоги до знань і вмінь особи, що бажає навчатись у магістратурі ДВНЗ «Університет банківської справи» з метою здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент» (спеціалізації «Бізнес-адміністрування», «Управління фінансово-економічною безпекою»). Програму складено на основі дисциплін циклу професійної підготовки бакалаврів з менеджменту, економіки та підприємництва, передбачених відповідними освітньо-професійними програмами підготовки бакалаврів. Разом з тим, програма передбачає і певні знання із циклу дисциплін загальноекономічної підготовки, передусім з економічної теорії (мікро- та макроекономіки).

Програма іспиту зі спеціальності має міжпредметний синтетичний характер, що досягається побудовою за модульним принципом:

Модуль 1. Економічна теорія.

Модуль 2. Економіка підприємства.

Модуль 3. Менеджмент.

Модулі програми – відносно цілісні утворення в яких відображаються окремі сторони економічної та управлінської діяльності і об'єднуються знання з певних дисциплін. При цьому органічно поєднуються теоретичні, прикладні питання та матеріали операційного характеру, які дозволяють виявити знання й уміння використовувати категоріальний апарат, аналітичне мислення, методи обґрунтувань і розрахунків за окремими функціями управління економічною діяльністю підприємства в умовах вітчизняної та міжнародної економік.

ПРОГРАМА

1. ЕКОНОМІЧНА ТЕОРІЯ

1.1. Економіка як наука. Зародження та основні етапи розвитку економічної теорії. Сучасні економічні теорії. Розвиток економічної думки в Україні. Предмет економічної теорії. Методи дослідження економічних процесів. Особливості мікро- та макроекономічного аналізу. Економічна теорія і обґрунтування економічної політики.

1.2. Економічні потреби і виробничі ресурси. Економічні потреби як основа мотивації діяльності людини. Класифікація і розвиток економічних потреб. Безмежність потреб. Потреби та економічні інтереси. Класифікація та взаємодія економічних інтересів. Споживче благо як засіб задоволення потреб. Поведінка споживача. Оцінка споживачем корисності. Закон спадної граничної корисності. Економічні ресурси. Обмеженість ресурсів. Відтворювані та невідтворювані ресурси. Процес виробництва. Праця. Засоби праці. Продукт. Технологічні способи виробництва. Економічне зростання. Проблема “що, як, для кого виробляти”. Крива виробничих можливостей. Альтернативна вартість. Поведінка виробника на ринку. Закон спадної віддачі.

1.3. Товарне виробництво та грошовий обіг. Сутність натурального та товарного господарства. Товар та його властивості. Виникнення і розвиток грошових відносин. Суть та функції грошей. Грошовий обіг та його закони.

1.4. Мікроекономічна теорія попиту і пропозиції. Сутність попиту. Закон попиту. Цінові та нецінові детермінанти попиту. Закон пропозиції. Цінові та нецінові детермінанти пропозиції. Ринкова рівновага. Еластичність попиту та пропозиції. Сутність і види конкуренції. Причини виникнення та сутність монополій. Монополістична конкуренція. Олігополія: характерні риси, види. Конкуренція в умовах регульованого ринкового господарства. Антимонопольне законодавство.

1.5. Мікроекономічна модель підприємства і витрати виробництва. Поняття підприємства. Форми і види підприємств. Організаційно-правові форми підприємств. Сутність та функції підприємства. Сутність та види витрат виробництва. Економічні і бухгалтерські витрати та їх структура. Валові, середні та граничні витрати. Доход фірми. Прибуток фірми, його види.

1.6. Ринки факторів виробництва. Похідний попит. Економічна сутність та види капіталу. Кругообіг капіталу. Оборот капіталу. Нагромадження капіталу. Інвестування. Рентні відносини та форми земельної ренти. Наймана праця. Зайнятість: сутність та форми. Причини, види і форми безробіття. Державне регулювання зайнятості та його методи.

1.7. Макроекономічна динаміка та економічний розвиток. Економічне зростання та економічний розвиток. Типи економічного зростання. Економічне зростання та економічні коливання. Економічна нерівновага. Економічні кризи та їх причини. Теорії циклів: дискусійні проблеми. Особливості розвитку економіки в Україні.

1.8. Макроекономічна політика. Можливість впливу уряду на загальний стан економіки. Суть, завдання і види макроекономічної політики. Фіскальна політика та її основні знаряддя. Дефіцит бюджету. Концептуальні підходи до

збалансування бюджету. Види фіскальної політики та її результативність. Державний борг. Зовнішня заборгованість країни. Суть монетарної (грошової) політики. Попит на гроші та пропозиція грошей. Центральний банк і його функції. Інструменти монетарної політики: норма резервування, облікова ставка, операції на відкритому ринку. Особливості макроекономічної політики в Україні.

1.9. Безробіття та інфляція як наслідки порушення загальної економічної рівноваги. Безробіття як результат порушення рівноваги на ринку праці. Оцінка рівня безробіття. Види безробіття: фрикційне структурне, циклічне (кон'юнктурне). Повна зайнятість і природне безробіття. Пояснення безробіття на кейнсіанських та неокласичних засадах. Наслідки безробіття для економіки та суспільства. Оцінка втрат від безробіття за законом Оукена. Засоби обмеження безробіття. Інфляція як результат порушення рівноваги товарного ринку. Оцінка рівня інфляції. Індекс цін та темп інфляції. Види інфляції за ознаками темпу та очікування. Інфляція за основною причиною виникнення: попиту, витрат, грошей. Наслідки неочікуваної інфляції. Антиінфляційні заходи.

1.10. Світова економіка. Основні форми міжнародних економічних відносин. Міжнародний поділ праці та його чинники. Спеціалізація країн. Міжнародна торгівля. Торговельний баланс. Абсолютна перевага. Теорія порівняльної переваги. Зовнішня торгівля України. Міжнародні організації з регулювання зовнішньої торгівлі. Зовнішньоторговельна політика. Протекціонізм і лібералізм. Торговельні обмеження: мито, квоти, немитні бар'єри. Валютні відносини. Конвертованість валют. Валютний курс і його види. Плаваючий валютний курс. Попит і пропозиція валюти. Міжнародна валютна система та її еволюція. Золотий стандарт. Золотодоларовий стандарт. Ямайська валютна система. Міжнародні валютно-фінансові організації. Міжнародний валютний фонд. Світовий банк. Міжнародна економічна інтеграція. Провідні міжнародні регіональні економічні об'єднання. Європейський Союз. Інтеграція України у світову економіку.

2. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Теорія підприємств і основи підприємництва. Підприємство як організаційно відокремленої та економічно самостійної первинної ланки виробничої сфери. Підприємство як суб'єкт господарювання. Правові основи функціонування підприємств. Підприємницька діяльність: принципи здійснення, форми, типи й моделі. Договірне забезпечення підприємництва.

2.2. Види підприємств, їх організаційно-правові форми. Класифікація підприємств та її практичне значення. Сутнісна характеристика структури підприємства. Виробнича структура підприємства: сутність і види. Чинники формування й зміни виробничої структури підприємства. Загальна структура підприємства (організації). Інтеграційні форми підприємств та організацій.

2.3. Структура та управління підприємством. Особливості управління як системи. Об'єктивна необхідність і поняття управління суб'єктами господарювання. Планування, організація, мотивація і контроль як основні функції управління підприємствами та організаціями. Поняття і теоретико-

методологічна основа класифікації методів управління. Сутність і параметри організаційної структури управління підприємством. Основні типи організаційних структур управління.

2.4. Планування діяльності підприємства. Принципові основи планування. Планування як домінуюча функція управління. Специфічні принципи планування. Система планів підприємства. Методи планування діяльності та розвитку підприємства. Сутність та основні етапи стратегічного планування на підприємстві. Бізнес-планування: сутність і призначення. Тактичне і оперативне планування діяльності фірми.

2.5. Персонал підприємства, продуктивність і оплата праці. Поняття персоналу в контексті економічних понять трудових ресурсів, кадрів, трудового потенціалу та ін. Категорії персоналу підприємства (керівники, спеціалісти, службовці, робітники). Поділ персоналу за професіями і кваліфікацією. Чинники, що потребують урахування у процесі розрахунків необхідної чисельності персоналу фірми. Розрахунки чисельності окремих категорій робітників виробничих підприємств. Продуктивність праці як економічна категорія. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах. Чинники зростання продуктивності праці. Мотивація як процес стимулювання людей до ефективної трудової діяльності. Поняття оплати праці. Основна заробітна плата й додаткова оплата праці. Функції оплати праці та їх реалізація. Форми й системи оплати праці робітників.

2.6 Капітал підприємства. Характеристика капіталу і виробничих фондів. Класифікація та амортизація основних засобів. Ефективність відтворення та використання основних засобів. Поняття й види нематеріальних ресурсів підприємства, їх характеристика. Сутнісна характеристика оборотних коштів. Нормування оборотних коштів. Основні показники рівня ефективності використання оборотних коштів.

2.7. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства. Зміст і форми фінансової діяльності підприємства. Прибуток і дохід. Види прибутку і методика їх розрахунку. Суть, важливість і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Групи показників для оцінки фінансового стану підприємства.

Модуль 3. ОСНОВИ МЕНЕДЖМЕНТУ

5.1. Сутність менеджменту та роль менеджера в організації. Менеджмент: сутність, рівні та ключові принципи. Роль менеджера як суб'єкта управління. Функції менеджменту. Ролі менеджера. Стили управління. Ключові навички управління.

5.2. Функція планування в системі менеджменту. Місце і значення планування в циклі менеджменту. Класифікація цілей організації. Вимоги до правильно сформульованих цілей. Використання методу «дерева рішень» для вибору оптимального варіанта плану дій організації. Типи планів у організації: стратегічні та оперативні, коротко- та довгострокові плани, завдання та орієнтири. Сутність концепції управління за цілями. Алгоритм процесу управління за цілями, його переваги та недоліки.

5.3. Функція організації в системі менеджменту. Загальна характеристика функції організації. Типологія організаційних структур та принципи реалізації функції організації. Сфери застосування різних типів організаційних структур.

5.4. Функція мотивації в системі менеджменту. Сутність мотивації та її види. Модель процесу мотивації. Класифікація потреб співробітників організації відповідно до теорій змісту мотивації. Основні фактори мотивації згідно з процесним підходом. Функції заробітної плати. Основні принципи формування системи преміювання персоналу організації.

5.5. Функція контролю в системі менеджменту. Роль і місце контролю в системі управління. Етапи процесу контролю. Модель процесу контролю. Види управлінського контролю: попередній; поточний; завершальний. Класифікація інструментів управлінського контролю.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Megaeconomics and global macroeconomic problem / Hrant Bagratyan, Irina Kravchenko. – К.: UB NBU, 2013. – 247 p.
2. Економічна теорія: Політекономія: підручник ; за ред. В. Д. Базилевича. – 10-е вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2015. – 702 с.
3. Економіка підприємства: [підручник] За ред. С.Ф. Покропивного. - К.: КНЕУ, 2002. - 420 с.
4. Экономикс: принципы, проблемы и политика / Кэмпбелл Р. Макконнелл, Стэнли Л. Брю.: Изд-е 19.: Инфра-М., М., 2015. – 1028 с.
5. Политическая экономия: прошлое, настоящее, будущее: монография / под ред. В.М.Гейца, В.Н.Тарасевича. – К.: ЦУД., 2014. – 566 с. (I и II части).
6. Адизес И. Управление изменениями – СПб: Питер, 2008 – 224 с.
7. Акулов М. Г. Сучасні економічні теорії: Навчальний посібник. – Вінниця: Нілан – ЛТД, 2013. – 394 с.
8. Амстронг, Майкл. Менеджмент: методы и приёмы : Пер. с 3-го англ. изд. / М. Амстронг. - Київ : Знання-Прес, 2006. - 876 с. - (Европейский менеджмент)
9. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: підручник: у 2 кн. / [С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буняк та ін.] ; за ред. С. Панчишина, П. Островерха; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Екон. ф-т. – 2-ге вид., випр. і допов. – Київ: Знання, 2014. – Кн. 2 : Мікроекономіка. – 390 с.
10. Бочан І.О. Основи економічної теорії: Інституціональний підхід: навчальний посібник / І.О. Бочан. – К.: Знання, 2012. – 211 с.
11. Бізнес-планування: [навч. посіб.] / Т. Г. Васильців, Я. Д. Качмарик, В. І. Блонська, Р. Л. Лупак. - Київ : Знання, 2013. - 207 с.
12. Березін О.В. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / О. В. Березін, Л. М. Березіна, Н. В. Бутенко. -К.: Знання, 2009. -390 с.
13. Болтянська Л.О. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / Л.О.Болтянська, Л.О.Андрєєва, О.І. Лисак. - Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. - 668 с.
14. Бойчик І.М. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / І.М. Бойчик. -К.: АТІКА, 2006. -528 с.
15. Васильців Т.Г. Економіка малого підприємства: [навч. посіб.] / Т.Г. Васильців. - К.: Знання, 2013. - 446 с.
16. Гетьман О.О. Економіка підприємства: [навч. посіб.] / О.О. Гетьман, В.М. Шаповал. -К.: ЦНЛ, 2006. -488 с.
17. Гречко А. В. Економіка підприємства : курс лекцій : [у 2 кн.]. Кн. 2, ч. 2. Теорія і практика господарювання / А. В. Гречко, М. М. Дученко, О. П. Кавтиш, О. В. Кривда, П. В. Круш; ред.: П. В. Круш, К. В. Шелехов. - Київ, 2012. - 341 с.
18. Джоан Адаир. Искусство управлять людьми и собой. - М.: Изд – во Эксимо, 2014. – 656 с.
19. Дзюбик С.Д. Основи економічної теорії: навчальний посібник / С.Д. Дзюбик, О. С. Ривак. – К.: Знання, 2014. – 423 с.
20. Діденко, В. М. Менеджмент [Текст]: підручник/ В. М. Діденко. - Київ :

Кондор, 2014. - 544 с.

21. Захарчин Г. М. Основи підприємництва: навч. посібник / Г. М. Захарчин. – 2 – ге вид., переробл. і доповн. – К. : Знання, 2013. – 407 с.

22. Іванілов О.С. Економіка підприємства: [підручник] / О. С. Іванілов. - 2-е вид. - К.: ЦУЛ, 2011. -728 с.

23. Круш П. В. Фінансово-економічні результати діяльності підприємства: собівартість, прибуток: [навч. посіб.] / П. В. Круш, О. В. Клименко, В. І. Подвігіна. - К. : НТУУ «КПІ», 2012. - 488 с.

24. Кузьмін О.Є., Мельник О.Г. Основи менеджменту: Підручник. - К. : Академвидав, 2012.- 276 с.

25. Лук'яненко Д. Г. Міжнародна економіка: підручник / Д. Г. Лук'яненко, А. М. Поручник, Я. М. Столярчук; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана». – Київ: КНЕУ, 2014. – 762 с.

26. Маренич А.І. Менеджмент: Навчальний посібник – Черкаси: ЧІБС УБС НБУ, 2009. – 140с

27. Менеджмент : теорія і практика [Текст]: навчальний посібник / А.А. Мазаракі, Г.Є. Мошек, Л.А. Гомба та ін; Ред. Г.Є. Мошек. - Київ : АТІКА, 2011.- 584 с.

28. Менеджмент організацій: навч. посібник / Л. Г. Шморгун. – К.: Знання, 2010. – 452 с.

29. Менеджмент персоналу: навч. посібник / авт.. кол. – К.: УБС НБУ, 2011.-381 с.

30. Мескон М.Х. Основы менеджмента: пер. с англ./ М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – 3-е изд.. – М.: Вильямс, 2011.

31. Н.В. Дикань, І.І. Борисенко Навчальний посібник «Менеджмент» – Харків: ХІБС УБС НБУ (м. Київ), 2007. – 301 с.

32. Петрович Й.М. Організування промислового виробництва: [підручник] / Й.М. Петрович. - К.: Знання, 2009. - 328 с.

33. Сучасні концепції менеджменту : Навчальний посібник/ Ред. Л.І. Федулова. - Київ : ЦУЛ, 2013. - 536 с.

34. Туленков, М. В. Сучасні теорії менеджменту [Текст]: навчальний посібник / М. В. Туленков. - К. : Каравела, 2014. - 304 с.

35. Управління персоналом в умовах економіки знань: монографія / кол. авт..; за аг. ред.. д-ра екон. наук, проф.. Л.К. Семів. – К. : УБС НБУ, 2011. – 406с.

36. Харів П.С. Економіка підприємства: Збірник задач і тестів: [навч. посіб. для ВНЗ]. – [3-тє вид., перероб. і доп.] / П.С. Харів. - К.: Знання, 2008. - 357 с.